

Doğru bilgi doğru kaynaktan alınır...

OSMANLI MİMARİSİ

ÇAMLICA

İstanbul 2011

*Bu eser, Sultan Abdülaziz Han tarafından Umûr-ı Nâfia Nâzırı (Bayındırlık Bakanı) İbrahim Edhem Paşa'nın başkanlığında bir heyete Türkçe (Osmanlıca) - Fransızca - Almanca olarak 1873 yılında hazırlattırılmış ve yayınlanmıştır. Asıl ismi **Usûl-i Mi'mârî-i Osmânî** olan eser Viyana sergisinde Osmanlı mimarisini tanıtmak için hazırlanmıştır. Orijinal çizimleriyle yayınevimiz tarafından 2010 yılında yayınlanan eserin metinleri okuyucularımızın ilgi ve talebi üzerine, daha geniş kitlelere ulaşması için bu kitapla okuyucuların istifadesine sunulmuştur.*

İÇİNDEKİLER

Takdim.....	9
Giriş.....	13
Mimari Tarihi	17
Çeşitli Mimarlık Usülleri.....	25
Yeşil Cami / Bursa	41
Süleymaniye Camii / İstanbul	55
Selimiye Camii / Edirne	69
Yeni Cami / İstanbul.....	79
Kanuni Sultan Süleyman'ın Türbesi / İstanbul	89
Şehzâde Mehmed Türbesi / İstanbul.....	95
Sultan Üçüncü Ahmed Çeşmesi / İstanbul	99
Azapkapı Çeşmesi / İstanbul	105
Osmanlı Mimarlık Usüllerinde Kullanılan Süsleme Motifleri ve Çiçekler	115
Osmanlı Mimarlık Süslemeleri Hakkında Bazı Bilgiler	123

TAKDİM

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın başlarından itibaren sanayi sahasında kalkınma faaliyetlerinin hızlandığı görülmektedir.

Sultan Üçüncü Selim devrinde, askerî yenilikler yanında sanayi sahasındaki gelişmeye de ehemmiyet verilerek birçok fabrikanın faaliyete geçirildiği bilinmektedir.

Sultan İkinci Mahmud devrinde, askerî ıslahatı takiben sanayi sahasında da teşebbüsler yapılarak birçok fabrikalar kurulmuş ve faaliyete başlatılmıştır.

Tanzimat'tan sonra fabrikalarda buhar makinelerinin kullanılması, sanayide gözle görülür bir gelişme yaşanmasını sağlamıştır.

Devlet, bir taraftan öncelikle kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere modern teknolojiye göre donatılmış fabrikalar açarken, diğer taraftan, bir süredir imalatı durmuş ve kalitesi bozulmuş ürünlerini bu teknolojiye ayak uydurmakta zorluk çeken küçük esnafı da yeniden canlandırmak için çeşitli yollar denemiştir.

Bunların biri de üretilen malların milletlerarası teşhirdir. Zaten çok eskilerden beri panayır ve pazarlarda ürettiği malı teşhir eden ve satan esnafı, böyle bir işe yöneltmek hiç de zor olmamıştır.

Osmanlı Devleti ilk olarak, 1851 yılında milletlerarası bir sergi olan Londra Sergisi'ne; dokuma, deri, ahşap, süsleme ve toprak mahsulleri dalında katılarak birçok ödöl almıştır.

Daha sonra Osmanlı Devleti'nin çeşitli tarihlerde Paris Sergisi, Şikago Sergisi, Napoli Sanayi-i Bahriye (Bahriye Sanatları) Sergisi, Almanya'da Bahçıvanlık Sergisi, Madrit Maden Sergisi, Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar) Sergisi, Peşte Sergisi, Barselona Sergisi, İtalya'da Nebatât ve Ezhâr (Botanik) Sergisi, Elektrik Sergisi ve Âsâr-ı Atfika Sergisi gibi milletlerarası birçok sergilere katıldığı görölmektedir.

Ayrıca devletin, her Ramazan Ayı'nda câmi avlularında umûmî sergiler açması da bunlar arasında yer almaktadır. Hatta milletlerarası sergilere Sultanahmed Umûmî Sergisi ile de ev sahipliği yapmıştır.

İşte Osmanlı Devleti'nin katıldığı sergilerden birisi de Viyana Sergisi'dir. Devlet bu sergiye 1873 yılında katılmış hazırlıklarına da yaklaşık iki sene kadar önce başlamıştır.

Bu hazırlıklar sırasında devlet, sergi esnasında Osmanlı mimari eserlerini ve devletin topraklarında yaşayan müslim ve gayri müslim vatandaşlarının giydikleri kıyafetleri tanıtmak amacıyla iki kitap hazırlatmış ve bastırmıştır. Serginin çok başarılı geçtiğini ve katılanlara dört yüz yirmi adet çeşitli dallarda ödöl verildiğini Osmanlı Arşivi'ndeki Hariciye Siyasi Fonu'na ait 211/42 ve 211/44 numaralı belgelerden anlamaktayız. Hazırlanan kitaplardan ikincisi olan kılık kıyafet kitabı konumuzun dışındadır.

Yayına hazırladığımız Osmanlı Mimarisi (Usûl-i Mi'mârî-i Osmânî) adlı bu kitap, Umûr-ı Nâfia Nâzırı (Bayındırlık Bakanlığı) İbrahim Edhem Paşa'nın başkanlığında bir komisyon tarafından Türkçe (Osmanlıca), Fransızca ve Almanca dillerinde hazırlanmış ve bastırılmıştır. Ne kadar bastırıldığı ise bilinmemektedir.

Bir süre önce orijinal çizimleriyle prestij yayını yaptıığımız Osmanlı Mimarisi eserimizin gördüğü ilgi üzerine bizde, sadece mimarlığa ilgi olanların değil, tarihe meraklı bütün insanların da bu kitaptan yararlanması gerektiği kanaati oluştu.

Netice olarak, Osmanlı Mimari Tarihi'ni teferruatlarıyla anlatan bu değerli eseri kütüphane raflarından alarak, bilhassa mimarlara, mühendislere, çini ve porselen imalatçısı gibi tarihi ve mimârî meslek sahiplerine, tezhip gibi güzel sanatlarla uğraşanlara ve daha önemlisi Osmanlı Mimari Tarihi'nde olup bitenleri merak eden herkese sunmuş bulunmaktayız.

İstanbul 2011